

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny z języka polskiego – *NOWE Ponad słowami* klasa 1 część 1. Edycja 2024

Prezentowane wymagania edukacyjne są zintegrowane z planem wynikowym autorstwa Magdaleny Lotterhoff, będącego propozycją realizacji materiału zawartego w podręczniku *Ponad słowami* (wyd. Nowa Era) **w pierwszym semestrze klasy 1**. Wymagania dostosowano do sześciostopniowej skali ocen.

* zakres rozszerzony

	material obligatoryjny
	material fakultatywny

Numer i temat lekcji	Wymagania na ocenę dopuszczającą	Wymagania na ocenę dostateczną	Wymagania na ocenę dobrą	Wymagania na ocenę bardzo dobrą	Wymagania na ocenę celującą
	Uczeń potrafi:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Uczeń: potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
STAROŻYTNOŚĆ – O EPOCE					
2. Fundamenty kultury europejskiej	• wyjaśnić pojęcia: <i>antyk, starożytność klasyczna, monoteizm i politeizm, judaizm i chrześcijaństwo</i> • określić ramy czasowe epoki	• wyjaśnić znaczenie wynaleźenia pisma dla rozwoju cywilizacji • wyjaśnić pojęcie: <i>kultura śródziemnomorska</i>	• wyjaśnić symboliczne znaczenie Aten, Rzymu i Jerozolimy	• wypowiedzieć się na temat fundamentalnej roli starożytności klasycznej w historii kultury europejskiej	• wskazać teksty kultury nawiązujące do starożytności
ANTYK – WPROWADZENIE DO EPOKI					
3. Antyk (Grecja i Rzym)	• wyjaśnić pojęcia: <i>polis, swobody obywatelskie, prawo, obywatel</i>	• omówić złoty wiek Aten • wymienić osiągnięcia starożytnych Greków • wymienić osiągnięcia starożytnych Rzymian	• omówić różnice między kulturą Grecji a kulturą Rzymu • wyjaśnić, na czym polegał antropocentryzm cywilizacji antyku	• wypowiedzieć się na temat idei kształtujących życie starożytnych	• wyjaśnić pojęcie: <i>kalokagatia</i>
4. Filozofia antyczna	• wymienić najważniejszych filozofów starożytnej	• przedstawić podstawowe założenia	• omówić dualistyczną koncepcję świata według Platona	• wypowiedzieć się na temat znaczenia	• wyjaśnić, na czym polegał przełomowy charakter działalności

	Grecji: Sokratesa, Platona i Arystotelesa • wyjaśnić etymologię oraz znaczenie słowa <i>filozofia</i> • wyjaśnić pojęcie <i>cnoty</i>	filozofii Sokratesa, Platona, Arystotelesa • omówić najważniejsze założenia szkoły filozoficznej stoików, epikurejczyków, sceptyków i cyników	• wskazać różnice między epikurejczykami a hedonistami	działalności Arystotelesa	Sokratesa i omówić jego metodę filozoficzną
5. Sztuka antyku	• rozpoznać najważniejsze zabytki starożytne Grecji i Rzymu • wymienić cechy antycznego ideału piękna	• przedstawić główne cechy sztuki antycznej • wymienić innowacje architektoniczne wprowadzone przez Rzymian	• omówić znaczenie harmonii w sztuce antyku • wytłumaczyć, co to jest kanon	• dokonać analizy dzieła sztuki starożytnej	• scharakteryzować przykłady współczesnych dzieł sztuki nawiązujących do antyku
ANTYK – TEKSTY Z EPOKI I NAWIĄZANIA					
6. O czym mówią mity? Wprowadzenie do lektury (lektura obowiązkowa)	• definiować mit • wymienić rodzaje mitów	• wymienić i omówić funkcje mitów	• wymienić mitologizmy i przedstawić ich źródła	• wymienić toposy wywodzące się z mitologii	• wyjaśnić, na czym polega symboliczny charakter mitów
7. Miłość, śmierć i sztuka – mit o Orfeuszu i Eurydyce	• zrelacjonować treść mitu • zrelacjonować treść utworu Herberta	• omówić sposób przedstawienia artysty w micie i utworze Herberta	• przedstawić symboliczne znaczenie mitu • interpretować zakończenie obu tekstów	• wyjaśnić, na czym polega reinterpretacja mitu w <i>H.E.O</i>	• omówić sposób przedstawienia tematu miłości w wybranym tekście kultury
8. Bogowie olimpijscy – Apollo	• wymienić bogów olimpijskich • zrelacjonować historię pojedynku między Apollem a Marsjaszem	• krótko scharakteryzować każdego z bogów olimpijskich • określić funkcję atrybutów bogów olimpijskich	• scharakteryzować rywalizujących zawodników i sposób ich gry	• przedstawić symboliczne i uniwersalne znaczenie pojedynku	• odnieść do rzeczywistości współczesnej przedstawione w micie dwa rodzaje sztuki

		• scharakteryzować Apolla na podstawie fragmentu			
9. Miłość, cierpienie i tęsknota – siła emocji i uniwersalny przekaz mitów o Niobe i narcyzie	• zrelacjonować historie Niobe i Narcyza • wyjaśnić pojęcie: <i>narcyzm</i>	• scharakteryzować Niobe i Narcyza • omówić znaczenie mitologizmu: <i>skamienie z bólu</i> w odniesieniu do mitu o Niobe	• omówić zagadnienie winy i kary na podstawie mitu o Niobe i innych poznanych mitów	• sformułować przesłanie moralne płynące z mitów o Niobe i Narcyzie	• poddać refleksji relacje między bogami a ludźmi w mitologii greckiej
10. i 11. Homer, <i>Iliada</i> (lektura obowiązkowa)	• wymienić rodzaje literackie • zrelacjonować treść fragmentu • wyjaśnić pojęcie: <i>epos</i> • wymienić najważniejszych bohaterów <i>Iliady</i>	• zdefiniować epikę • wymienić cechy eposu homeryckiego • wskazać cechy eposu homeryckiego we fragmencie • omówić kompozycję <i>Iliady</i> • przedstawić boskie i ludzkie cechy Achillesa • wskazać środki językowe użyte we fragmencie	• określić funkcję środków językowych • omówić, w jaki sposób zostały połączone światy bogów i ludzi we fragmencie	• wypowiedzieć się na temat obrazu człowieka ukazanego w <i>Iliadzie</i>	• przedstawić związki frazeologiczne mające swoje źródło w micie o wojnie trojańskiej, wyjaśnić ich pochodzenie i znaczenie
12. Konteksty i nawiązania – <i>Troja</i> w reżyserii Wolfganga Petersena	• zrelacjonować treść filmu	• scharakteryzować bohaterów filmu • omówić kompozycję dzieła	• wypowiedzieć się na temat sposobu przedstawienia bohaterów • porównać treść filmu z treścią mitu trojańskiego	• wypowiedzieć się na temat środków filmowych użytych w dziele	• podjąć dyskusję na temat wartości artystycznej filmu

*13. Homer, <i>Odyseja</i>	• zrelacjonować treść fragmentu • wyjaśnić pojęcie: <i>epos</i> • wymienić najważniejszych bohaterów <i>Odysei</i>	• wymienić cechy eposu homeryckiego • omówić kompozycję <i>Odysei</i> • wskazać środki językowe użyte we fragmencie	• określić funkcję środków językowych	• wypowiedzieć się na temat obrazu człowieka i jego losu ukazanego w <i>Odysei</i>	• wyjaśnić archetypiczne znaczenie wędrowki Odysa • przedstawić znaczenie pojęcia: <i>homo viator</i>
*14. Konteksty i nawiązania – <i>Penelopiada</i> Margaret Atwood (fragmenty)	• zrelacjonować treść fragmentu	• wskazać aluzje do <i>Odysei</i> Homera • wypowiedzieć się na temat narracji	• omówić sposób postrzegania przygód Odyseusza przez Penelopę • zinterpretować tytuł powieści	• wskazać elementy ironii i określić jej funkcję	• podjąć próbę opowiedzenia wybranej historii mitologicznej z punktu widzenia bohaterki kobiecej
15. Wprowadzenie do analizy <i>Antygony</i> Sofoklesa (lektura obowiązkowa)	• zdefiniować dramat jako jeden z rodzajów literackich • zrelacjonować treść <i>Antygony</i>	• wskazać w <i>Antygonie</i> cechy dramatu • wymienić najważniejszych twórców tragedii antycznej	• przedstawić kompozycję dramatu antycznego	• omówić rolę teatru w starożytnej Grecji • wskazać w <i>Antygonie</i> części kompozycyjne: ekspozycję, zawiązanie akcji, punkt kulminacyjny i rozwiązanie akcji	• porównać, jaką funkcję pełnił teatr w starożytnej Grecji, a jaką pełni współcześnie • zrelacjonować mit rodu Labdakidów
16. i 17. <i>Antygona</i> - dramat przeciwnych racji i wartości (lektura obowiązkowa)	• wymienić racje Kreona i racje Antygony • wskazać w tekście elementy budowy dramatu antycznego • wymienić motywy obecne w <i>Antygonie</i>	• omówić zasadę trzech jedności na przykładzie utworu Sofoklesa • scharakteryzować głównych bohaterów • wymienić funkcje chóru w dramacie antycznym na przykładach z tekstu kategorii tragedii greckiej	• wyjaśnić, na czym polega tragizm Antygony i tragizm Kreona • posługiwać się pojęciem <i>hybris</i> przy charakteryzowaniu postaci Kreona i Antygony • omówić rolę fatum i <i>harmatii</i> w życiu bohaterów tragedii	• analizować sposób przedstawienia motywów literackich i kulturowych w <i>Antygonie</i>	• analizować koncepcję człowieka i losu w świecie starożytnych Greków, odnosząc się do <i>Antygony</i>

18. <i>Antygona</i> jako przykład tragedii antycznej (lektura obowiązkowa)	- wymienić cechy tragedii antycznej - wymienić funkcje chóru	wskazać cechy tragedii antycznej w <i>Antygonie</i>	omówić związek między stasimonami a treścią epeisodionów	analizować fragment tekstu pod kątem funkcji środków językowych	analizować styl utworu
19. Platon, Państwo (lektura uzupełniająca)	zrelacjonować treść fragmentu	- wyjaśnić, na czym polegało państwo idealne według Platona - opisać, jak według Platona wygląda poznawanie prawdy	- wyjaśnić metaforyczne znaczenie opowieści o jaskini - omówić relacje między rzeczywistością materialną a idealną - wskazać cechy utopii w platońskiej wizji państwa	- wyjaśnić funkcję dialogu dla wymowy fragmentu - przedstawić platońską koncepcję państwa	podjąć dyskusję na temat koncepcji przedstawionej przez Platona
20. Najstarsza teoria literatury – <i>Poetyka</i> Arystotelesa (lektura uzupełniająca)	- zrelacjonować treść fragmentu - wyjaśnić pojęcie: <i>poetyka</i>	- omówić kompozycję dzieła - wymienić najważniejsze założenia <i>Poetyki</i> - wskazać, jakie są, według Arystotelesa, wyznaczniki poezji	wyjaśnić, na czym polega epizodyczność fabuły	- przedstawić i omówić sposoby wywołania <i>katharsis</i> - omówić funkcję mitów w literaturze	omówić funkcję i znaczenie poetyki normatywnej
21. O sile argumentów – <i>Retoryka</i> Arystotelesa (lektura uzupełniająca)	- zrelacjonować treść fragmentu - wyjaśnić pojęcie: <i>retoryka</i>	- omówić kompozycję dzieła - wymienić cechy skutecznej wypowiedzi retorycznej	- wymienić i omówić trzy warunki skutecznego przemawiania - analizować wybrany fragment tekstu literackiego pod kątem użycia środków retorycznych	przygotować wypowiedź retoryczną według wskazówek Arystotelesa	podjąć dyskusję na temat przydatności retoryki w różnych sytuacjach

22. Nieśmiertelność poety – liryka Horacego	• przedstawić postać Horacego • wyjaśnić pojęcie: <i>exegi monumentum, non omnis moriar</i>	• omówić cechy charakterystyczne pieśni • rozpoznać rodzaj liryki omówionych utworów, jego adresata, sposób kreacji podmiotu lirycznego i sytuacji lirycznej • wskazać środki wyrazu artystycznego zastosowane w utworze	• określić problematykę utworów • określić funkcję środków językowych	• omówić koncepcję poety i poezji wyrażoną w utworze	• wskazać i omówić topos <i>exegi monumentum</i> obecny w innych tekstach kultury
23. Poeta w świecie współczesnym – <i>Na odejście poety i pociągu osobowego</i> Tadeusza Różewicza	• zrelacjonować treść wiersza • wskazać podmiot liryczny	• wskazać topos literacki obecny w wierszu • wskazać środki językowe zastosowane w utworze	• formułować problem zaprezentowany w wierszu • interpretować tytuł utworu • omówić funkcję środków językowych zastosowanych w wierszu	• zinterpretować utwór	• wypowiedzieć się na temat dialogu z tradycją, zaprezentowanego w wierszu
24. Postawa wobec życia – stoicyzm i epikureizm w wierszach Horacego	• zrelacjonować treść wierszy • określić rodzaj liryki • wskazać adresatów lirycznych w wierszach	• wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego w wierszach • wskazać środki językowe użyte w utworach	• wskazać elementy filozofii stoickiej i epikurejskiej w utworach • określić funkcję środków językowych	• omówić, przedstawioną w wierszach sytuację człowieka w obliczu śmierci	• na podstawie utworów przedstawić założenia filozofii Horacego
ANTYK – KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE					
25. Język a inne systemy znaków	• definiować znak	• omówić język jako system znaków	• wymienić i omówić cechy systemu językowego	• porównać różne formy przekazywania informacji	• wyjaśnić przyczyny nieporozumień językowych
ANTYK – TWORZENIE WYPOWIEDZI Z ELEMENTAMI RETORYKI					

26. Plan dekompozycyjny tekstu, streszczenie	- wymienić rodzaje planów - charakteryzować rodzaje planów - definiować streszczenie - wskazać i omówić dwa porządki streszczenia	- wymienić cechy dobrze skonstruowanego planu - prezentować proces tworzenia streszczenia - omówić różnice między planem ramowym a planem szczegółowym	- tworzyć dekompozycyjny plany szczegółowy wskazanego tekstu - przekształcić plan szczegółowy w plan ramowy	na podstawie stworzonego planu napisać streszczenie	ocenić poprawność podanego streszczenia
27. Notatka syntetyzująca	- definiować notatkę syntetyzującą - przedstawić budowę notatki syntetyzującej	przedstawić proces tworzenia notatki	analizować podane notatki syntetyzujące	tworzyć notatkę syntetyzującą na podstawie podanych tekstów	ocenić poprawność podanej notatki syntetyzującej
28. Wypowiedź argumentacyjna	- przedstawić strukturę wypowiedzi argumentacyjnej - wymienić rodzaje argumentów	- omówić sposoby budowania spójności między zdaniami - rozwinąć zaproponowaną argumentację	- zaproponować argumenty do podanej tezy i poprzeć je przykładami - ułożyć konspekt wypowiedzi argumentacyjnej	zbudować spójną, poprawną i przekonującą wypowiedź argumentacyjną	ocenić poprawność podanej wypowiedzi argumentacyjnej
ANTYK – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
29. i 30. Powtórzenie i podsumowanie wiadomości	odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	wykorzystać najważniejsze konteksty	- wyciągać wnioski - określić własne stanowisko	- poprawnie interpretować materiał obowiązkowy - właściwie argumentować - uogólnić, podsumować i porównać	formułować i rozwiązywać problemy badawcze
BIBLIA – O EPOCE					
31. Biblia – wiadomości wstępne	- wyjaśnić etymologię słowa <i>Biblia</i> - przedstawić podział Biblii	przedstawić najważniejsze tłumaczenia Biblii	- wymienić cechy stylu biblijnego - wymienić biblizmy i wskazuje ich źródło	wskazać przykłady stylu biblijnego	wypowiedzieć się na temat funkcjonowania języka Biblii w życiu

	wymienić języki, w jakich została zapisana Biblia	przedstawić przysłowia i aforyzmy, mające swoje źródło w Biblii		przedstawić, jak odczytywać i interpretować Biblię	codziennym i w literaturze
BIBLIA – TEKSTY Z EPOKI I NAWIĄZANIA					
32. Księga Rodzaju – dzieje początków świata i ludzkości	zrelacjonować powstanie świata i człowieka według Biblii	- omówić wybrane wątki i przedstawić wybrane postacie z Księgi Rodzaju - wyjaśnić znaczenie biblizmów, wywodzących się z Księgi Rodzaju	- porównać biblijny opis stworzenia świata i człowieka z opisem mitologicznym - przedstawić i interpretować wybrane symbole zawarte w Księdze Rodzaju	- interpretować opowieść o zerwaniu owocu z drzewa zakazanego (grzechu pierworodnym) - wskazać cechy stylu biblijnego w podanym fragmencie Księgi Rodzaju	omówić koncepcję człowieka w Biblii
33. Konteksty i nawiązania – <i>Prawiek i inne czasy</i> Olgi Tokarczuk	- zrelacjonować treść fragmentu - omówić świat przedstawiony - wskazać narratora	- wskazać elementy realistyczne i fantastyczne we fragmencie - wskazać motywy biblijne we fragmencie i omówić ich funkcję	- porównać biblijny sposób przedstawienia kosmogonii z zaproponowanym przez Olgę Tokarczuk - przedstawić problematykę fragmentu	interpretować treści niedosłowne fragmentu	wypowiedzieć się na temat funkcji mitu kosmogonicznego w życiu wspólnoty
34. Rozważania o cierpieniu – Księga Hioba	- opowiedzieć historię Hioba - przedstawić kompozycję Księgi Hioba	- scharakteryzować Hioba - omówić relacje między Hiobem a Bogiem na podstawie fragmentu Biblii	- interpretować przemianę postawy Hioba po rozmowie z Bogiem - przedstawić postać Hioba jako symbol niezawinionego cierpienia i niezachwianej wiary	podjąć dyskusję na temat sensu cierpienia i zgody Boga na istnienie zła (teodycei)	omówić sposoby przedstawiania Hioba w sztuce na podanych przykładach
35. Dociekanie sensu ludzkiego życia w Księdze Koheleta	- wyjaśnić, kim był Kohelet - zrelacjonować fragment	wskazać rady Koheleta, jak należy przeżywać swój los	określić funkcję środków stylistycznych użytych we fragmencie	interpretować teologiczną wymowę Księgi Koheleta	wskazać podobieństwa między radami Koheleta a radami greckich filozofów

			• określić problematykę utworu		
36. Poezja biblijna – Księga Psalmów	• przyporządkować psalmy do liryki • określić rodzaj liryki oraz nadawcę i adresata psalmów • definiować pojęcia: <i>psalm, psalterz</i>	• sklasyfikować psalmy według poznanych kryteriów • odnaleźć środki stylistyczne zastosowane w psalmach	• określić funkcję środków językowych użytych w psalmach	• interpretować symbole pojawiające się w psalmach	• omówić koncepcję Boga i człowieka, wyłaniającą się z psalmów
37. O istocie przypowieści biblijnej	- definiuje pojęcie przypowieść, Wymienia tytuły wybranych przypowieści	- zna treść wybranych przypowieści i ich uniwersalny charakter	- określa funkcję przypowieści biblijnych	- interpretuje wybrane przypowieści w kontekście Biblii i wiary chrześcijańskiej	- rozumie, na czym polega paraboliczność tekstów literackich
38. Biblijni bohaterowie i ich historie	- streszcza wybrane historie biblijne	- wyjaśnia związek przyczynowo-skutkowy wybranych historii	- interpretuje wybrane historie	- wyjaśnia, na czym polega uniwersalny charakter poznanych postaci i historii	- omawia archetypiczny charakter poznanych postaci i postaw
39. Wizja końca świata w Apokalipsie św. Jana	• streścić przedstawione fragmenty Apokalipsy św. Jana	• opisać jeźdźców Apokalipsy i scharakteryzować ich na podstawie ryciny Albrechta Dürera • wypowiedzieć się na temat genezy i autorstwa Apokalipsy św. Jana	• wskazać główne cechy stylu Apokalipsy • interpretować symbole i alegorie znajdujące się w omówionych fragmentach	• wypowiedzieć się na temat sposobów obrazowania i wywoływania nastroju grozy w Apokalipsie	• porównać biblijną Apokalipsę z innymi przedstawieniami końca świata
40. Konteksty i nawiązania – Cormac McCarthy, <i>Droga</i>	• zrelacjonować treść fragmentów • omówić świat przedstawiony	• scharakteryzować bohaterów tekstu • wyjaśnić pojęcie <i>postapokaliptyczny</i>	• porównać rzeczywistość opisaną we fragmentach z Apokalipsą św. Jana	• omówić przesłanie płynące z tekstu	• analizować postawy i emocje bohaterów w obliczu katastrofy
41. Filmowe nawiązanie do Biblii – <i>Dekalog I</i>	• zrelacjonować treść filmu	• podjąć dyskusję o postawie filmowego Krzysztofa	• wypowiedzieć się na temat dialogów,	• analizować rolę przypadku w konstrukcji fabuły	• podjąć dyskusję na temat hierarchii wartości we współczesnym świecie

Krzysztofa Kieślowskiego			narracji i kadrowania w filmie		
BIBLIA – KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE					
42. Akt komunikacji językowej	• zdefiniować akt komunikacji językowej • wymienić, co składa się na akt komunikacji	• omówić każdy ze składników aktu komunikacji • wyjaśnić, na czym polega skuteczność komunikacji	• wskazać elementy aktu komunikacji w podanych przykładach	• wyjaśnić, na czym polega etyka wypowiedzi	• wyjaśnić, co zaburza czytelność komunikacji w podanych przykładach
43. Funkcje wypowiedzi (*funkcje fatyczną i magiczną na poziomie rozszerzonym)	• wymienić funkcje wypowiedzi	• scharakteryzować poszczególne funkcje wypowiedzi	• rozpoznać środki językowe, wskazujące na daną funkcję • określić funkcje dominujące w danej wypowiedzi	• wyszukać w tekście przykłady poszczególnych funkcji wypowiedzi	• analizować podany tekst pod względem środków językowych wskazujących na określoną funkcję
BIBLIA – TWORZENIE WYPOWIEDZI Z ELEMENTAMI RETORYKI					
44. Streszczenie a parafraza (*pojęcie parafrazy i wykorzystywanie pojęcia parafrazy w interpretacji utworu literackiego na poziomie rozszerzonym)	• rozpoznać i zdefiniować streszczenie	• odróżnić streszczenie od parafrazy	• wymienić różnice między streszczeniem a parafrazą • wykonać streszczenie	• funkcjonalnie wykorzystać umiejętność streszczania	• funkcjonalnie wykorzystać umiejętność streszczania i parafrazowania
BIBLIA – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
45. i 46. Powtórzenie i podsumowanie wiadomości	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty biblijne	• wyciągać wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólnić, podsumować i porównać	• formułować i rozwiązywać problemy badawcze

ŚREDNIOWIECZE – O EPOCE					
47. Średniowiecze – wprowadzenie do epoki	• objaśnić etymologię nazwy epoki • wymienić najważniejsze wydarzenia związane z początkiem i końcem średniowiecza	• wymienić średniowieczne wzorce osobowe • wyjaśnić, na czym polegał uniwersalizm średniowieczny • przedstawić informacje na temat szkół i uniwersytetów w średniowieczu	• definiować teocentryzm i wyjaśnić, czym przejawiał się w średniowieczu • wyjaśnić, w czym przejawiał się dualistyczny obraz świata w średniowieczu • omówić średniowieczną hierarchię społeczną	• omówić fundamenty kultury średniowiecznej • wypowiedzieć się na temat różnic między filozofią starożytną a średniowieczną	• interpretować rolę karnawału w wiekach średnich
48. Sztuka średniowieczna	• rozpoznać najważniejsze zabytki polskiego i europejskiego średniowiecza	• podać przykłady zabytków polskiego i europejskiego średniowiecza	• wyjaśnić i zilustrować przykładami parenetyczny i anonimowy charakter sztuki średniowiecznej • omówić alegorię i podać jej przykłady	• analizować średniowieczne dzieło sztuki według podanych kryteriów	• wskazać przykłady wpływu sztuki średniowiecza na epoki następne
ŚREDNIOWIECZE – TEKSTY Z EPOKI I NAWIĄZANIA					
49. <i>Bogurodzica</i> – najstarszy polski utwór poetycki	• przeczytać ze zrozumieniem <i>Bogurodzicę</i> • wskazać przykłady archaizmów w utworze	• rozpoznać podmiot liryczny oraz adresata utworu • wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego • wskazać archaizmy leksykalne, fleksyjne,	• omówić sposób przedstawienia Matki Boskiej w <i>Bogurodzicy</i> • omówić kompozycję utworu • na przykładzie <i>Bogurodzicy</i> omówić takie cechy literatury	• odnaleźć w treści <i>Bogurodzicy</i> motyw <i>deesis</i> i odnieść go do sztuk plastycznych • omówić formę wiersza • omówić funkcję <i>Bogurodzicy</i> w średniowiecznej Polsce	• wypowiedzieć się na temat piśmiennictwa religijnego w średniowieczu

		fonetyczne i składniowe	średniowiecznej, jak anonimowość, teocentryzm i dydaktyzm		
50. Ludzki wymiar cierpienia Matki Boskiej w <i>Lamencie świętokrzyskim</i>	• zrelacjonować treść <i>Lamentu świętokrzyskiego</i>	• określić sytuację liryczną, podmiot liryczny i adresatów utworu • wskazać archaizmy leksykalne, fleksyjne, fonetyczne i składniowe • omówić kompozycję wiersza • wskazać środki językowe w wierszu	• scharakteryzować Maryję jako matkę • omówić motyw <i>stabat Mater</i> w wierszu • określić funkcję środków językowych	• porównać obrazy Maryi z <i>Lamentu świętokrzyskiego</i> i z <i>Bogurodzicy</i>	• wypowiedzieć się na temat genezy utworu
51. Motyw tańca śmierci w <i>Rozmowie mistrza Polikarpa ze Śmiercią</i>	• streścić utwór	• opisać obraz śmierci przedstawiony w utworze • wskazać archaizmy leksykalne, fleksyjne, fonetyczne i składniowe	• omówić motyw <i>danse macabre</i> • w kontekście utworu wyjaśnić pojęcia: <i>memento mori</i> • omawia groteskowy i naturalistyczny sposób przedstawienia śmierci • wskazuje elementy komizmu w utworze	• na podstawie lektury omówić światopogląd ludzi średniowiecza • omówić utwór jako satyrę społeczną	• wyjaśnić przyczyny popularności motywu śmierci w średniowieczu
52. Triumf śmierci w <i>Siódmej pieczęci</i> Igmara Bermana	• zrelacjonować treść filmu • odnaleźć nawiązania do kultury i obyczajowości średniowiecza	• zinterpretować tytuł i wyjaśnić jego funkcję • w kontekście filmu wyjaśnić pojęcia: <i>personifikacja</i>, <i>taniec śmierci</i>	• rozpoznać w filmie konwencję moralitetu i ją omówić • w kontekście filmu wyjaśnić pojęcie <i>teodycea</i>	• interpretować przesłanie filmu	• przywołać szerokie konteksty i nawiązania

53. Ideal rycerza – <i>Pieśń o Rolandzie</i>	• zrelacjonować treść fragmentów • przedstawić kodeks honorowy średniowiecznego rycerza	• wymienić najważniejszych bohaterów <i>Pieśni o Rolandzie</i> • scharakteryzować Rolanda • omówić kompozycję utworu	• przedstawić Rolanda jako wzorzec osobowy rycerza • wskazać w utworze cechy eposu rycerskiego • omówić elementy <i>ars bene moriendi</i> obecne w utworze • omówić sposób kreacji bohaterów – rycerzy oraz ich wrogów	• wskazać i omówić symbole obecne w pieśni • omówić kontekst historyczny utworu	• porównać wzorzec wojownika współczesnego ze średniowiecznym
54. Średniowieczna miłość – <i>Dzieje Tristana i Izoldy</i> (lektura uzupełniająca)	• streścić podany fragment <i>Dziejów Tristana i Izoldy</i> • wymienić najważniejszych bohaterów utworu	• omówić kompozycję utworu • wskazać cechy gatunkowe utworu • charakteryzować, ukazane w utworze, wzorce parenetyczne władcy, rycerza i damy serca	• objaśnić funkcję fantastyki w utworze • wyjaśnić, na czym polega tragizm Tristana i Izoldy	• przeanalizować specyfikę uczucia łączącego Tristana i Izoldę • sformułować zasady miłości dworskiej	• wypowiedzieć się na temat obyczajowości średniowiecznej na podstawie <i>Dziejów Tristana i Izoldy</i>
55. Konteksty i nawiązania – Halina Poświatowska, *** [tutaj leży Izold...]	• zrelacjonować treść wiersza • wskazać podmiot liryczny	• opisać sytuację liryczną w wierszu • omówić aluzję literacką zastosowaną w utworze • wskazać środki językowe użyte w utworze	• omówić kompozycję wiersza • sformułować tezę interpretacyjną • określić funkcję środków językowych użytych w wierszu	• interpretować wiersz • wskazać i omówić konteksty interpretacyjne	• porównać przesłanie wiersza z przesłaniem <i>Dziejów Tristana i Izoldy</i>
*56. Podróż po zaświatach – <i>Boska komedia</i> Dantego Alighieri	• zrelacjonować treść fragmentów • omówić fabułę całego utworu	• omówić genezę <i>Boskiej komedii</i> • wyjaśnić tytuł	• wymienić elementy dzieła charakterystyczne dla	• wypowiedzieć się na temat sposobu obrazowania w utworze	• wskazać źródła kulturowe, z których czerpał Dante

	wymienić przewodników Dantego po zaświatach	- scharakteryzować narratora - omówić kompozycję poematu - wyjaśnić pojęcia: <i>poemat epicki</i>	średniowiecza i renesansu zinterpretować alegorie obecne w poemacie		
*75. Konteksty i nawiązania – <i>Dno piekła</i> Andrzeja Bursy	- relacjonować treść wiersza - określać rodzaj liryki	- omawiać kreacje bohaterów wiersza - wyjaśnić funkcję użytych frazeologizmów	- interpretować funkcję odniesień do piekła w wierszu - omówić problematykę utworu	- wypowiadać się na temat kontekstu historycznego wiersza - wskazać ironię użytą w wierszu i określić jej funkcję	porównywać udręczenie ludzi w utworze Bursy z udrękami piekielnymi w <i>Boskiej komedii</i>
ŚREDNIOWIECZE – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
58. i 59. Powtórzenie i podsumowanie wiadomości	odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	wykorzystać najważniejsze konteksty	- wyciągać wnioski - określić własne stanowisko	- poprawnie interpretować wymagany materiał - właściwie argumentować - uogólnić, podsumować i porównać	formułować i rozwiązywać problemy badawcze